

JEUGD WELZIJNS OVERLEG

Hoe begin je eraan?

Checklist (inhoud)

Visietekst jeugdwelzijnsoverleg

De jeugddienst

De plaats van de jeugddienst in de gemeente
Het mandaat van de jeugddienst
Het beeld van de jeugddienst
De organisatie van de jeugddienst
Het jeugdbeleidsplan

De aanleiding

De aanleiding
Gezamenlijke doelstelling

Jezelf

Een netwerk managen
Samenwerken

De partners

Wie is er?
Wie ziet het zitten?
Wie zie jij zitten?

Ander overleg

Valt er iets te combineren?
De jeugdraad

Doe de test

Kernoverleg
Netwerkoverleg
Ad hoc overleg
Adviesraad

Website en contact met VVJ

Jeugdwelzijnsoverleg: hoe begin je eraan?

Een goed jeugdwelzijnsoverleg opzetten, nieuw leven in blazen of evalueren: niet zo simpel. Hoe kies je de juiste vorm, de juiste partners, de juiste strategie?

Deze bundel helpt je een aantal aspecten op een rijtje te zetten en keuzes te maken voordat je aan de slag gaat, zodat je een duidelijk idee hebt van waar je staat en waar je naartoe wilt.

Ben je zelf nog niet overtuigd van het nut van een jeugdwelzijnsoverleg? Lees dan eerst de VVJ Visietekst Jeugdwelzijnsoverleg, die je vindt op <http://www.vvj.be/beleid-en-praktijk/jeugdwelzijnsoverleg>.

Eerlijk kijken naar je jeugddienst

Een Jeugdwelzijnsoverleg mag dan heel wat meerwaarde hebben voor de kinderen en jongeren in de gemeente en het beleid zelf, het moet wel een haalbare kaart zijn. Niemand zit te wachten op gewoon een zoveelste overleg. Je kunt als jeugddienst of jeugdconsulent ook niet altijd van alles de spil zijn. Het is dan ook goed om te kijken naar je eigen positie en die van de jeugddienst om goed te kunnen bepalen onder welke voorwaarden een Jeugdwelzijnsoverleg de meeste slaagkansen heeft.

Wat is de plaats van de jeugddienst binnen het gemeentelijke organogram?

Is je jeugddienst geplaatst bij welzijn, vrije tijd of cultuur? Heeft de jeugddienst een relatief grote autonomie of ben je het kleine broertje in de gemeente? Samenwerking is vaak het makkelijkste met diensten waarmee je onder één dak zit, letterlijk en figuurlijk. Letterlijk onder één dak zitten maakt het makkelijk om even bij elkaar binnen te springen. Daarnaast is het een politieke keuze hoe je beleidsdomeinen clustert. Is jeugd geclusterd bij welzijn, is de kans reëel dat er een grotere nadruk is op een categoriaal, sociaal gericht jeugdbeleid, dan wanneer jeugd samen met sport en/of cultuur is geclusterd. De ene gemeente heeft verder een traditie waarin beslissingen sterk van bovenaf gecontroleerd worden, terwijl de andere jeugddienst veel vrijheid heeft in het nemen van initiatieven.

Welke opdrachten heeft de jeugddienst?

Heb je een mandaat om met jeugd welzijn bezig te zijn? Is de politieke wil er om in te zetten op jeugd welzijn en maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren? Hoe je welzijn invult is een keuze, die enerzijds bij je bestuur ligt, maar waar je zelf als jeugddienst ook een visie op kunt hebben en uitdragen. Je kunt welzijn bezien als een situatie die je moet bereiken door een vast aanbod te creëren, of veel meer de nadruk leggen op welzijn als participatief proces, waarbij verschillende kinderen en jongeren welzijn anders invullen. Je kunt welzijn zien als iets waar iemand zelf verantwoordelijk voor is (of waar de ouders verantwoordelijk voor zijn), of waarvoor de overheid medeverantwoordelijk is. Welk draagvlak er is voor een sociaal jeugdbeleid met aandacht voor de leefwereld van alle kinderen en jongeren in de gemeente, hangt mee van de visie op welzijn af. Aan de andere kant is het ook niet zo dat je gedoemd bent om te mislukken omdat je een rechts college hebt, of als je schepen van jeugd niet zo'n rots in de branding is. Veel hangt ook af van personen. Misschien is er bijvoorbeeld een schepen die liever voor een preventieve dan een repressieve aanpak gaat, of met cijfers kan overtuigd worden van het belang van een integrale aanpak. Of kun je aan de hand van succesvolle acties die je als jeugddienst in samenwerking hebt gedaan, het belang hiervan beargumenteren. Er zijn heel wat mogelijkheden denkbaar. Voor concrete strategische vragen kun je altijd contact opnemen met VVJ.

Hoe wordt er naar de jeugddienst gekeken?

Hoe ziet men de jeugddienst in de gemeente? Hoe staat de jeugddienst bekend bij andere gemeentelijke diensten en bij welzijnsorganisaties? Bij de WKMJ's?

De beste manier om te weten te komen waar je als jeugddienst het heel goed doet of juist aan zaken voorbij gaat, is eens goed luisteren. Wat is de behoefte bij andere diensten?

Je kunt hiervoor ineens alle partners uitnodigen, of je kunt eerst eens peilen via wat telefoontjes of een paar persoonlijke gesprekken. Vooral als je niet zo'n goed idee hebt van hoe de jeugddienst gezien wordt door welzijnsorganisaties, is het misschien goed al eens met wat mensen te praten voor je een overleg organiseert. Dan hebben ze een idee wat je bedoeling is en kennen ze je al een beetje. Het geeft jezelf ook een hoop informatie over je partners.

Hoe ziet de jeugddienst eruit?

Welke collega's lopen er rond op de jeugddienst? Wie loopt er warm voor een dergelijk initiatief, wie minder? Als je collega's zich eerder richten op de vrije tijdswerking, is het misschien goed om eerst eens samen te zitten en je argumenten op tafel te leggen.

Wie heeft er kennis in huis (bijvoorbeeld ervaring bij een WKMJ of op een preventiedienst), wie heeft er contacten? Hebben jullie goede contacten met de welzijnsdienst of ken je iemand bij de buurtwerking?

Ben je met een team van mensen en kun je mogelijk iemand (deels) vrijgesteld krijgen voor de coördinatie of werk je in je eentje en zul je dus moeten samenwerken met mensen buiten de jeugddienst? Is dat laatste het geval, kun je wellicht iemand van de welzijnsdienst betrekken bij de organisatie, of iemand van het CAW of OCMW. Verder is het natuurlijk interessant te weten hoe je schepen staat tegenover jeugdwerk en initiatieven die met jeugdwerk te maken hebben. De steun van je schepen kan immers veel betekenen voor de duurzaamheid van het initiatief. Probeer je argumenten te onderbouwen met wat cijfermateriaal (bijvoorbeeld het aantal kinderen in armoede in een bepaalde wijk, een lage deelname aan het jeugdwerk bij bepaalde groepen, een kaart van populaire rondhangplaatsen, ...) en ze duidelijk op een rijtje te zetten, voordat je ermee naar de schepen gaat. Meestal hebben de provincies goed cijfermateriaal.

Het jeugdbeleidsplan

Staat er iets over een dergelijk overleg in het jeugdbeleidsplan, of staan er andere doelstellingen in die mee bereikt kunnen worden door een jeugdwerkoverleg? Denk bijvoorbeeld aan het toegankelijker maken van jeugdwerkingen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, het ondernemen van acties om een aanbod naar de jeugd te doen in bepaalde buurten, etc.

De aanleiding voor het jeugdwelzijnsoverleg

Wat is de reden dat jullie kiezen voor een jeugdwelzijnsoverleg? Zijn er specifieke problemen die om een aanpak vragen? Gaat het vooral om een bepaalde doelgroep? Wil je vooral de contacten met andere organisaties aanhalen om te weten waar zij mee bezig zijn, of om signalen te kunnen opvangen?

Duidelijk maken voor jezelf waarom je bezig wilt zijn met een jeugdwelzijnsoverleg helpt om richting te bepalen. Hieronder vindt je een aantal mogelijke redenen:

- Er zijn klachten vanuit de politiek of een andere hoek om een specifiek probleem op te lossen. De jeugddienst wil kiezen voor een integrale aanpak.
- De jeugddienst ziet problemen die niet zomaar opgelost kunnen worden, er is een integraal beleid en samenwerking nodig.
- Je wilt een jeugdbeleid maken met aandacht voor de leefwereld van alle kinderen en jongeren in de gemeente, niet alleen de groep die z'n weg wel vindt.
- Er is een bepaalde doelgroep kinderen en jongeren die een andere aanpak vragen.
- Er is een organisatie actief in de gemeente die werkt met of voor kinderen en jongeren, maar er is geen contact, je weet niet echt waar ze mee bezig zijn of waar hun doelgroep nood aan heeft vanuit het beleid.
- De gemeente heeft grote plannen (bijv. een nieuw sociaal huis, nieuwe wijk, nieuwe structuur) maar de invalshoek van kinderen en jongeren wordt vergeten.
- Je wilt verschillende overleggen clusteren.

Gezamenlijke doelstelling

Probeer met je partners op één lijn te komen over wat de doelstelling van het overleg is. Het is belangrijk om af te bakenen wat jullie willen doen in het overleg. Zo voorkom je dat het altijd dezelfde mensen zijn die iets vertellen, of dat het overleg na een tijdje leegloopt omdat mensen er het nut niet van inzien. Het meest demotiverend in overleg is vergaderen omdat er vergaderd moet worden!

Je doelstelling kan bijvoorbeeld het bespreken van steeds een ander thema zijn, of het aanpakken van een specifiek probleem of project. Een gezamenlijk doel helpt richting geven aan het overleg. Je kunt ook overeen komen dat de belangrijkste doelstelling is om op de hoogte te zijn van elkaars activiteiten als basis om te kijken wat gezamenlijke doelstellingen en bezorgdheden zijn. Dan is het belangrijk om dat te kaderen. Bijvoorbeeld dat tijdens elke vergadering een werking zichzelf of een project voorstelt. Dit kan dan eventueel dienen als basis voor een themabespreking. Wat zijn belangrijke signalen die jullie oppikken m.b.t. dit thema? Waarom is dit project nu van start gegaan?

In het werken met cliëntgerichte welzijnsorganisaties is het ook belangrijk af te bakenen dat het gaat om een beleidsgericht overleg. Het is niet de bedoeling dat het een cliëntoverleg wordt, waar geprobeerd wordt individuele cases op te lossen. Dit brengt trouwens ook praktische moeilijkheden met zich mee, zoals hoe je om moet gaan met beroepsgeheim. Het is wel goed mogelijk dat er een case gebracht wordt als voorbeeld van een bepaalde situatie, maar de focus is anders: wat zijn de beleidsmatige consequenties?

Het is realistisch dat verschillende organisaties verschillende accenten zullen leggen en misschien een heel andere visie op een thema hebben. Probeer hierover open te communiceren en de nadruk te leggen op het gezamenlijke. Het is vaak beter wat tijd aan visievorming te besteden, dan te snel tot actie over te willen gaan en dan vastlopen op verschillen in standpunt.

Wat is jouw persoonlijke bagage?

De juiste m/v op de juiste plaats

Wie jij bent maakt een verschil in de jeugddienst. Veel jeugddienstsmedewerkers en 'oude rotten in het vak' geven aan dat er veel afhankelijk is van de juiste persoon: iemand die zich wil inzetten voor alle kinderen en jongeren, ook diegenen die moeilijker te bereiken en te betrekken zijn. Je kunt dus wel degelijk het verschil maken!

Een JWO-netwerk 'managen'

Een dergelijk overleg draaiend houden, vergt een aantal specifieke vaardigheden. Als jeugdconsulent ben je een echte 'netwerkmanager'. Een netwerkmanager werkt binnen een omgeving waarin het gezag verdeeld is: mensen zitten als gelijkwaardige partners rond de tafel. Welke rol speel je als jeugdconsulent dan?

- *Initiator*: Het is van belang voor het bepalen van een gezamenlijk doel om samen tot een gemeenschappelijke probleemdefinitie te komen: waar wil het jeugdwelzijnsoverleg aan werken? Als jeugdconsulent kun je hiertoe de aanzet geven.
- *Mediator*: bemiddelen tussen ideeën en referentiekaders, het gesprek leiden, de vertaalslag maken.
- *Facilitator*: samenbrengen van actoren, zorgen voor uitnodigingen en verslagen, locaties, communicatie naar het college, afspraken, etc.
- *Procesmanager*: creëren van voorwaarden om samenwerking rond thema's of projecten mogelijk te maken. Met andere woorden, het overzicht houden op wat er gebeurt vanuit het jeugdwelzijnsoverleg, wat het doel is en wat er nog te doen staat.
- *Inspirerend leider*: mensen warm maken voor de samenwerking, het belang ervan overbrengen op mensen. Durf er te staan!

(Naar: Nederland, Huygen, Boutelier (2009))

Jezelf een beetje kennen

Ben je betrokken bij kinderen uit maatschappelijk kwetsbare situaties? Ken je zelf kinderen en buurten die het moeilijk hebben of kom je zelf eerder uit het 'klassieke' jeugdwerk? Ben je zelf iemand die gestructureerd werkt of juist een impulsieve spring in 't veld? Leg je makkelijk contacten of heb je liever je eigen werkdomein? En hoe staat het met de kennis over het (jeugd)welzijnslandschap? Het is goed om te beseffen wat je eigen kwaliteiten en valkuilen zijn. Hieronder een paar tips:

- ✓ Ben je zelf nogal slordig in het versturen van uitnodigingen, het opvolgen van overleg en van vergaderingen? Dan kijk je misschien toch best eens naar je collega's voor de coördinatie van het JWO, of ga je voor een ad hoc overleg. Als je voor ad hoc overleggen kiest, is het wel belangrijk om al een netwerk te hebben of om dit informeel te onderhouden.
- ✓ Vind je het spannend om de vergadering te leiden? Overleg van te voren goed met enkele andere deelnemers wat er op de agenda komt en bespreek dat je die samen bewaakt. Je kunt ook de taken verdelen, iemand die het gesprek leidt, iemand die inhoudelijke input geeft en iemand die noteert, bijvoorbeeld.
- ✓ Informeer je van te voren over de organisaties en personen die komen: wat doen ze precies? Wat zijn het voor types? Wat hebben ze te winnen bij een jeugdwelzijnsoverleg en wat zou jij graag van ze gedaan krijgen?
- ✓ Ligt er een onderwerp op tafel waar je zelf niks vanaf weet? Geen probleem. Vraag een collega van een andere dienst je van te voren bij te praten of de vergadering te leiden. Luister goed en bedenk hoever je als jeugddienst in dit onderwerp mee wilt gaan. Wil je alleen signaleren naar het beleid of ergens mee achter staan, of wil je ook actief deelnemen? Geef eventueel aan dat je erover na wilt denken maar nog geen toezeggingen wilt doen.

Wie zijn de mogelijke partners?

Wie je partners gaan zijn, hangt van verschillende dingen af.

Wat is het doel van het overleg?

Het ene overleg kan eerder gericht zijn op informatie-uitwisseling, het andere op het ondernemen van actie of op het formuleren van beleidsdoelstellingen. Dat kan verschil maken in wie er nuttig zijn om rond de tafel te hebben. Als je een brede gedragenheid wilt realiseren, is het belangrijk zoveel mogelijk mensen rond de tafel te hebben. Een kleiner overleg is dan weer efficiënter en makkelijker te organiseren. Als er beleidsadviezen geschreven worden is het handig om coördinatoren aan tafel te hebben, wil je meer inzicht krijgen in de leefwereld van kinderen en jongeren in bepaalde situaties moet je misschien de veldwerkers uitnodigen. Soms is het handig om de schepen van jeugd erbij te hebben, soms kun je beter eerst iets voorbereiden.

Wat is de structuur van het overleg?

Ga je voor een kerngroepje, of juist een breed overleg? Een overleg dat maandelijks bijeenkomt of twee maal per jaar? Indien je een structureel overleg wilt opzetten, bekijk dan van te voren eens wie je er als vaste leden in wilt hebben en wie daartoe bereid zouden zijn, en welke diensten je eerder thematisch uitnodigt. Het is belangrijk dat de groep werkbaar blijft.

Met wie kun je goed samenwerken?

We moeten ook realistisch zijn: veel samenwerkingen zijn gebaseerd op goede persoonlijke contacten. Het is dan ook goed voor jezelf te weten met wie je gemakkelijk gaat kunnen samenwerken en met wie je het moeilijker hebt. Soms kun je die personen mijden, soms zul je ze toch nodig hebben.

Als je van te voren weet dat de meningen ver uiteenlopen, kun je bijvoorbeeld wel eerst met mensen individueel een gesprek voeren, zodat ze zich al eens gehoord voelen en je kunt inspelen op de verschillende standpunten.

Wie zijn er eigenlijk?

Een handige tool om te zien wie er eigenlijk allemaal actief zijn in je gemeente is de sociale kaart. Hier vind je alle organisaties, hun contactgegevens en een korte beschrijving van wat zij doen. Kijk eens op www.desocialekaart.be.

Tips:

- ✓ Wie op de jeugddienst heeft goed contact met de werkingen maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren? Ken je iemand bij de welzijnsdienst die het voor kinderen en jongeren heeft? Laat je bijpraten of schakel ze in!
- ✓ Pols eens bij je contacten wie bij andere organisaties je het beste vraagt voor een jeugdwelzijnsoverleg. Het zou jammer zijn als de vraag afketst op een persoon die er geen zin in heeft.
- ✓ Ga voor je eraan begint eens praten met een paar mensen; jongerenwerkers, het CAW, een WMKJ, om te peilen waar de behoeftes liggen en wat er op de agenda zou kunnen staan.

Lijst van mogelijke partners

Hieronder vind je een lijst van mogelijke partners. De lijst is niet limitatief en ook niet iedereen moet per sé aan tafel zitten.

Gemeentelijke diensten:

- Lokaal sociaal beleid
- OCMW
- Welzijnsdienst
- Preventiedienst

Jeugdwerk:

- Werkingen Maatschappelijk Kwetsbare Jeugd
- Allochtone zelforganisaties
- Regulier jeugdwerk dat toegankelijker wil worden of wil inspelen op bepaalde evoluties
- Jeugdwerk voor kinderen met een handicap
- Straathoekwerk of jongerenwerkers
- Buurtwerkingen
- Spelothek

Eerstelijnsdiensten:

- JAC
- JIP
- CAW
- OCMW
- Opvoedingswinkel

Jeugdhulp:

- Instellingen Bijzondere Jeugdzorg (residentiële opvang, dagcentra, crisisopvang, ...)
- Centrum Geestelijke Gezondheidszorg
- Opvang niet-begeleide minderjarige nieuwkomers / asielcentrum

Onderwijs:

- Scholen
- CLB

Andere:

- Politie
- Kinderopvang
- Artsen
- ...

Welk overleg is er al?

De mogelijkheid bestaat ook om aan te sluiten bij een bestaand overleg, of om bepaalde zaken te combineren. Vaak zijn er in de gemeente al verschillende overleggen gaande, die (deels) met jeugdwelzijn bezig zijn. Denk dan bijvoorbeeld aan een overleg opvoedingsondersteuning, een welzijnsoverleg, een armoede-overleg, een lokaal overleg kinderopvang, een diversiteitsplatform, een werkgroep lokaal sociaal beleid, een hangjongerenoverleg, etc. Jeugdwelzijn is dan te zien als een overkoepelend begrip: verschillende zaken zoals opvoedingsondersteuning, kinderopvang, kinderarmoede, kunnen gevat worden onder jeugdwelzijn. Dat betekent niet dat deze overleggen per sé samen moeten vallen. Bekijk het pragmatisch. Vragen die je kunt stellen zijn:

- Wie neemt deel aan welk overleg?
- Met wie denk je het meest samen te werken?
- Met welk overleg denk je thematisch het meeste overlap te hebben?

Organisatorisch zijn verschillende modellen denkbaar. Je kunt gaan voor een apart overleg, één overkoepelend overleg - al dan niet met werkgroepen, of een 'fusie' van twee overleggen, waarbij dan bredere thema's aan bod komen.

Het kan soms praktisch zijn om aan te sluiten bij een bestaand overleg omdat mensen dan toch al aan tafel zitten, het is een minder grote tijdsinvestering. Eventueel kunnen er bepaalde mensen weggaan of juist aanhaken op het overgangsmoment van het ene naar het andere overleg.

Belangrijk als je twee overleggen wilt combineren, is dat wel duidelijk is wat de verschillende agenda's van elk overleg zijn. Dit is vooral afhankelijk van welke overlevorm je kiest. De onderstaande voorbeelden illustreren de vele mogelijkheden:

- *Je werkt in een kleine gemeente en hebt een lokaal overleg kinderopvang waar quasi alle welzijnspartners aan tafel zitten. Het is een kleine moeite om aan het einde van het overleg steeds een rondje te agenderen over de jeugdwelzijnsthema's waar elke dienst mee bezig is, acties die men wil ondernemen, dingen die leven bij de kinderen en jongeren waarmee zij werken.*
- *Je werkt in een gemeente waar al een buurtgericht overleg is rond de wijken waar veel welzijnsorganisaties actief zijn. Je kunt hier als jeugddienst aansluiten om input te krijgen en te zien met welke organisaties nader overleg interessant zou zijn om een gericht beleid vorm te geven. Jeugd kan een aparte werkgroep worden binnen het overleg.*
- *Er is een overleg met de preventiedienst, politie, scholen en het CLB rond middelengebruik bij jongeren. Dit overleg kan misschien als basis dienen om ook andere thema's die voor jongeren belangrijk zijn te bespreken.*
- *Je zit om de hoek van de collega's van de welzijns- en preventiedienst. Misschien een mogelijkheid om eens in de zoveel tijd ervaringen, thema's en punten voor beleidsmatige samenwerking uit te wisselen tijdens de lunch?*

Jeugdwelzijnsoverleg en de jeugdraad

Uit de praktijk blijkt dat het niet evident is jeugdwelzijnsthema's aan bod te laten komen in de jeugdraad. Zij hebben hun eigen expertise: hun praktijkkennis van het jeugdwerk. Aangezien het om vrijwilligers gaat, is een extra inspanning die bepaalde thema's vragen die verder van hun bed liggen soms teveel gevraagd. Sommige gemeentes lossen dit op door het jeugdwelzijnsoverleg de status van adviesraad naast de jeugdraad te geven: je krijgt dan als het ware een adviesraad voor het jeugdwerk en een voor het brede jeugdbeleid.

Anderzijds kan bij bepaalde thema's de jeugdraad best betrokken en ingezet worden: thema's als drugs, alcohol, geestelijke gezondheid of armoede doorkruisen ook het jeugdwerk. De kunst zal hier zijn gerichte keuzes te maken om het voor de jeugdraad haalbaar te maken. De jeugddienst kan ook verslag uitbrengen op de jeugdraad over wat in het andere overleg leeft.

Doe de test!

Een steuntje in de rug om te weten welke vorm van jeugdwelzijnsoverleg het beste bij jouw gemeente past? Onderstaande test helpt je op weg.

1. Hoe staat het met het politiek draagvlak voor jeugdwelzijnsoverleg in jouw gemeente?

- (a) Er is politiek draagvlak, mits gepresenteerd als oplossing voor bepaalde actuele problemen als rondhangen, spijbelen, ...
- (b) Er is weinig politiek draagvlak, maar we willen dit vergroten door een gezamenlijk signaal te geven.
- (c) Er is geen politiek draagvlak.
- (d) Er is een vraag vanuit het college tot samenwerking om tot een geïntegreerd jeugdbeleid te komen.

2. Hoe zie je jouw rol als jeugddienst in een jeugdwelzijnsoverleg?

- (a) De jeugddienst wil inhoudelijke taken opnemen, maar niet direct de trekker zijn.
- (b) De jeugddienst wil als deelnemer betrokken zijn.
- (c) De jeugddienst wil het verslag krijgen.
- (d) De jeugddienst wil een trekkersrol vervullen indien nodig.

3. Hoe groot is het netwerk van de jeugddienst?

- (a) We hebben met enkele organisaties een goede band, maar kennen er ook veel niet.
- (b) We werken wel eens samen met het OCMW, maar daar blijft het bij.
- (c) We kennen de paar diensten die in onze gemeente actief zijn.
- (d) We hebben veel contacten bij jeugdwelzijnsorganisaties.

4. Hoeveel partners in het ruime veld van jeugdwelzijn zijn er bij jullie in de gemeente en hoe verhouden die zich tot elkaar? (7 is te zien als een richtlijn, geen 'magic number')

- (a) Minder dan 7, we zitten niet op één lijn of weten dat niet zo goed
- (b) Meer dan 7 en er is een grote diversiteit aan organisaties en belangen.
- (c) Minder dan 7, we zitten op één lijn
- (d) Meer dan 7, er is een duidelijk kader waarbinnen het jeugdbeleid wordt uitgetekend.

5. Wat is het voornaamste doel van het jeugdwelzijnsoverleg (of wat zou het zijn)?

- (a) Een concreet project realiseren (een project zou ook een beleidsplan kunnen zijn).
- (b) Elkaar leren kennen en weten waar iedereen mee bezig is.
- (c) Kunnen inspelen op actuele problemen indien nodig.
- (d) Advies geven aan de gemeente over het jeugdwelzijnsbeleid.

De oplossing vind je op de volgende pagina!

4 vormen van jeugdwelzijnoverleg

Vooraf (a) ingevuld? Kies voor **het kernoverleg**.

Bij het kernoverleg bestaat het jeugdwelzijnsoverleg uit een kleinere kern van partners die het overleg willen trekken. Zij kunnen afhankelijk van het onderwerp andere partners uitnodigen om deel te nemen. Deze vorm van overleg is vooral geschikt als er veel mogelijke partners zijn. Ook om een concreet project te trekken kan het handig zijn om met een kerngroep te werken: zo hou je het werkbaar en ga je sneller vooruit. Het is gemakkelijker om richting te bepalen en maakt dat niet elke partner altijd aanwezig moet zijn. Wel belangrijk is dan dat de andere partners zich kunnen vinden in die manier van werken. Indien je verschillende bestaande overleggen wilt samenvoegen, kan een kerngroep de groep zijn die in de verschillende overleggen zit, die dan aangevuld wordt met andere partners per overleg. Je kunt er ook voor kiezen om met de gemeentelijke diensten (jeugd, preventie en lokaal sociaal beleid bijvoorbeeld) de kern te vormen zodat beleidsplannen op elkaar kunnen worden afgestemd, en andere partners naar gelang het thema uitnodigen. Een voordeel van het kernoverleg is ook dat je als jeugddienst niet alleen de trekker hoeft te zijn, je kunt de taken binnen de kern verdelen.

Vooraf (b)? **Het netwerkoeverleg** is meer iets voor jou.

Het netwerkoeverleg is een overleg met alle betrokken partijen, dat op regelmatige basis samenkomt. Hoe vaak kun je zelf bepalen. Deze overlegvorm is vooral handig als je andere partijen nog niet zo goed kent, of als het doel vooral is op de hoogte te blijven van waar iedereen mee bezig is. Bij een relatief klein aantal partners is dit een gemakkelijkere vorm dan wanneer er veel partners zijn. Een valkuil is wel dat de inhoud van het overleg onduidelijk wordt: let er dus goed op dat je een duidelijke focus blijft houden. Het voordeel van deze overlegvorm is dat ze vrij open is, je spreekt een brede reeks partners aan en krijgt misschien nieuwe en onverwachte input. De trekker kan vanuit de jeugddienst komen, maar ook vanuit het lokaal sociaal beleid. Of je kunt de taken verdelen.

Vooraf (c)? Misschien is het **ad hoc overleg** geschikt!

Het ad hoc overleg komt bijeen wanneer er daartoe een specifieke aanleiding is, zoals een acuut probleem of de voorbereiding van een beleidsplan of advies. Het is een flexibel overleg, wat het haalbaar maakt als de druk op de jeugddienst groot is. Voorwaarde is wel dat je al een netwerk hebt en de neuzen min of meer in dezelfde richting staan. Deze vorm van overleg is vooral haalbaar wanneer je fysiek dicht bij andere diensten zit of een goed contact hebt met bepaalde personen. Het vraagt ook van partners een enigszins actieve en betrokken houding, anders is de kans groot dat er niks van komt. Het is dan aan de jeugddienst om in de gaten te houden of er nog voldoende uitwisseling met andere diensten is in het belang van kinderen en jongeren en eventueel initiatief te nemen.

Vooraf (d) gekozen? Denk eens over **een adviesraad**.

De adviesraad is de meest formele vorm van overleg. Het doel is vooral beleidsadviezen te formuleren en een geïntegreerd jeugdbeleid te maken. Voorwaarde is wel een zekere mate van draagvlak bij de politiek en de partners. De jeugddienst zal hierin een centralere rol spelen, aangezien ze (mee) de link met het beleid vertegenwoordigt. Het kan trouwens ook zijn dat het lokaal sociaal beleid hier de grootste rol op zich neemt. Voordeel is een grotere invloed op het beleid, nadeel is een grotere tijdsinvestering.

Een adviesraad ontstaat vaak pas bij een succes van één van de andere vormen van overleg; ze is immers afhankelijk van het politieke draagvlak in de gemeente. Anderzijds kan een signaal in de vorm van een advies van een aantal partners uit het middenveld een belangrijke incentive zijn om draagvlak te creëren.

Over de test

De bedoeling van de test is je een idee te geven van waar je staat. Het is zeker geen lineaire formule voor wat de beste manier van organiseren in jouw gemeente is. Bekijk daarom zeker eens de alternatieven, misschien heb je een specifieke reden om toch voor een andere vorm te gaan. In het schema op de volgende pagina vind je meer informatie over de 4 vormen, met onze analyse van wat de mogelijkheden van deze overlegvorm zijn.

De overlegvormen kunnen elkaar ook aanvullen. Het is denkbaar dat je bijvoorbeeld 2 keer per jaar een netwerkoverleg houdt en tussendoor met een kernoverleg bijeen komt, of ad hoc.

Schematische weergave 4 vormen van jeugdwelzijnsoverleg

Naam	Wat?	Doel van het overleg	Wanneer aangewezen?	Rol van de jeugddienst	Verhouding tot ander overleg	Voorbeeld
Het ad hoc overleg	Jeugddienst en welzijnspartners komen samen indien nodig, naar aanleiding van specifieke gebeurtenissen of thema's	Weten waar ieder mee bezig is, inspelen op actuele situaties.	Er is al vlot contact tussen de diensten, jullie zitten bijvoorbeeld fysiek samen. De gemeente is zeer klein.	Alle partners kunnen initiatief nemen, de jeugddienst houdt wel in de gaten of jeugd welzijn nog aan bod komt en wat er moet komen.	Mogelijkheid tot aansluiten op ander overleg	Puurs
Formele adviesraad	Jeugddienst, wmkj's en andere welzijnspartners adviseren het beleid inzake maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren en jeugd welzijn.	Formuleren van adviezen, gecoördineerd beleid rond jeugd welzijn	Er zijn meerdere organisaties die voor maatschappelijk kwetsbare jeugd werken. Het is moeilijk te integreren in de jeugdraad. Grote gemeentes.	De jeugddienst is organisator van het overleg en legt de adviezen voor aan het college.	Nood aan apart overleg en draagvlak hiervoor	Kortrijk
Netwerkoverleg alle partners	Op regelmatige basis komen alle partners in de gemeente die met jeugd welzijn bezig samen	Elkaar kennen, weten waar ieder mee bezig is, samen project realiseren of tot (beleids)doelstellingen komen.	Kleine of middelgrote gemeentes. Er is een gezamenlijk project of de neuzen staan al enigszins in dezelfde richting	De jeugddienst kan trekker zijn, maar ook een andere partner. De jeugddienst is dan met name het kanaal naar het beleid en heeft een visie op jeugd welzijn in de gemeente.	Mogelijkheid tot aansluiten op ander overleg, eventueel met uitnodigen extra partners	De Panne
Kernoverleg met uitbreiding	Een vaste kern van partners komt op regelmatige basis samen met afhankelijk van het onderwerp aanvulling van andere partners	Thema's opvolgen, gecoördineerd beleid uittekenen, partners leren kennen.	Er zijn enkele partners die de kar willen trekken, geëngageerd zijn. Ze hebben een netwerk om andere partners te bereiken of zijn bereid zich te profileren.	De jeugddienst of een andere partner kan trekker zijn. De jeugddienst maakt deel uit van de kern van het overleg.	Nood aan apart overleg, eventueel sluiten anderen aan.	Wetteren

En verder...

We hebben geprobeerd dit document zo praktisch mogelijk te maken. Probeer tijdens of na het lezen een antwoord te vinden op een aantal **vragen** in deze bundel. Het helpt jezelf een beeld te vormen van waarom je met jeugdwelzijnsoverleg aan de slag gaat en wat kansen en mogelijke obstakels zijn.

Als je na het lezen nog met vragen zit, of je komt gedurende het proces dingen tegen waar je geen weg mee weet, aarzel dan niet om contact op te nemen met VVJ. Je kunt met al je vragen over jeugdwelzijnsoverleg en jeugdwelzijnsbeleid in de gemeente terecht bij **Maria Euwema**, meuwema@vvj.be of **03/ 821 06 01**.

Op de **website** <http://www.vvj.be/beleid-en-praktijk/jeugdwelzijnsoverleg> vind je nog heel wat informatie en links naar andere websites. Of kijk eens op de beleid en praktijk pagina's jeugdwelzijn, integrale jeugdzorg, opvoedingsondersteuning, kinderopvang, etc.

Je kunt ook lid worden van de **Facebookgroep** Jeugdwelzijn. Je krijgt dan regelmatig tips en nieuwtjes, en je kunt zelf vragen en ideeën uitwisselen met andere jeugddiensten die bezig zijn met het onderwerp.

Veel succes!

